

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΠΛΑΤΩΝ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ
ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΤΟΜΟΣ Β'. - ΤΕΥΧΟΣ ΙΒ'.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1880

Οὐκ ἔστι περὶ δέου ἂν θεοτίμου ἄνθρωπος
βουλευσάτω ἢ περὶ παιδείας καὶ αὐτοῦ καὶ
τῶν αὐτοῦ οικείων. (Πλάτ. Θεαγης.)



ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Χ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΣ

1880

ΥΠΟΠΡΟΞΕΝΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΝ ΓΙΟΥΡΓΕΒΩ.

α') Ἡ κατὰ βαθμοὺς διαίρεσις τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἐκπαιδευτηρίων ἔχει ὡς ἑξῆς·

1ον) Δημοτικὰ σχολεῖα μετὰ τεσσάρων τάξεων.

2ον) Γυμνάσια ἀνταποκρινόμενα πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν ἑλληνικὰ σχολεῖα μετὰ τεσσάρων τάξεων.

3ον) Λύκεια ἀνταποκρινόμενα πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν γυμνάσια μετὰ τεσσάρων τάξεων.

β') Ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει ὑπάρχουσι δύο δημοτικὰ σχολεῖα ἀρρένων καὶ δύο θηλέων, ὡς καὶ τρία κατώτερα ἰδιωτικὰ σχολεῖα ἀρρένων, ὧν ἓν ἑλληνικόν, ἓν γερμανικόν καὶ ἓν ἑβραϊκο-ῤωμουνικόν. Πρὸς τούτοις ὑπάρχει καὶ Σχολαρχεῖον διατηρούμενον δαπάναις τοῦ δήμου.

γ') Ὁ ἀριθμὸς εἰς ταῦτα τὰ σχολεῖα φοιτῶντων ἀνέρχεται εἰς 800 περίπου. Ὑπολογιζομένου δὲ τοῦ πληθυσμοῦ εἰς 15,000 κατοίκους ἀναλογουσι 5 μαθηταὶ πρὸς 100 κατοίκους.

δ') Ἡ ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις παιδείσις διαρκεῖ τέσσαρα ἔτη, τὰ δὲ μαθήματα, ἅτινα διδάσκονται ἐν αὐτοῖς εἶναι ἀνάγνωσις καὶ γραφή, κατήχησις, ἀρχαὶ ὑγιεινῆς, γραμματικὴ, γεωγραφία, ἱστορία τῆς χώρας, καὶ αἱ τέσσαρες πράξεις τῆς ἀριθμητικῆς.

ε') Τὸ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἐπικρατοῦν σύστημα εἶναι τὸ συνδιδασκτικόν.

ς') Μὲ ὅλας τὰς προόδους, τὰς ὁποίας κατὰ τὰς δύο τελευταίας δεκαετηρίδας ἔκαμεν ἡ χώρα αὕτη, ἐν τούτοις ἡ κατάστασις τῶν σχολείων αὐτῆς δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀνθηρὰ, ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως καλῶν καὶ πεπειραμένων διδασκάλων καὶ καθηγητῶν. Περὶ τῶν γνώσεων τῶν ἐδῶ καθηγητῶν εὐκόλως δύναται τις νὰ σχηματίσῃ ἰδέαν, μανθάνων ὅτι, ὅπως διορισθῶσι τοιοῦτοι εἰς τε τὰ Σχολαρχεῖα καὶ Λύκεια ἀπαιτεῖται μόνον ἀπολυτήριον Λυκείου. Οἱ πτυχιούχοι καθηγηταὶ Λυκείων εἶναι σπάνιοι. Λέγοντες πτυχιούχους ἐννοοῦμεν τοὺς προλύτας καθότι οἱ διδάκτορες τῆς φιλολογίας εἶναι τι σπάνιον ἐνταῦθα. Αἰτία δὲ τούτου εἶναι ἢ τε ἀποστροφή τῆς μαθητευομένης νεολαίας πρὸς σπουδὴν τῆς φιλολογίας καὶ ἢ ἀθλία κατάστασις εἰς ἣν εὐρίσκεται ἡ φιλολογικὴ σχολὴ τῶν Πανεπιστημίων τῆς. Ὡς δὲ ἐκ τῆς εὐκολίας τῆς ῤωμουνικῆς γλώσσης καὶ ὀρθογραφίας, ὀλίγοι ἐκ τῶν μαθητῶν, τῶν μὴ προτιθεμένων νὰ σπουδάσωσιν ἐπιστήμην τινὰ ἀποφοιτῶσι τῶν Λυκείων. Τούτου ἕνεκεν καὶ ἡ ἐν γένει διανοητικὴ ἀνάπτυξις τῆς χώρας λίαν περιορισμένη.

Ζ') Οί κυριώτεροι νόμοι οί διέποντες τὰ τῆς δημοσ. ἐκπαιδεύσεως εἶναι :

Ἡ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις γίνεται δωρεάν.

Ἡ κεντρικὴ διεύθυνσις τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐξασκεῖται.

1ον) Ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως.

2ον) Ὑπὸ τοῦ κεντρικοῦ συμβουλίου.

3ον) Ὑπὸ τοῦ γενικοῦ συμβουλίου.

Ὁ ὑπουργὸς ὡς ἀνωτέρα ἀρχὴ τῆς δημοσίας καὶ ἰδιωτικῆς ἐκπαιδεύσεως ἐνεργεῖ διὰ τοῦ κεντρικοῦ συμβουλίου, οὗτινος εἶναι πρόεδρος. Τὸ συμβούλιον τοῦτο ἀποτελεῖται ἐξαιρέσει τοῦ ὑπουργοῦ, ἐκ πέντε ἐτέρων μελῶν, ὧν καὶ ἐκλέγεται ἀντιπρόεδρος.

Τὰ μέλη τοῦ συμβουλίου διορίζονται ὑπὸ τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος τῆς συστάσει τοῦ ἀρμοδίου ὑπουργοῦ.

Κατὰ τὴν λήξιν ἐκάστης πενταετοῦς περιόδου ἀλλάσσονται δύο μέλη, ἄλλως ὅμως μόνον δι' αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου πρὸς τὸν ἡγεμόνα δύνανται νὰ παυθῶσι τὰ μέλη.

Μέλη τοῦ κεντρικοῦ συμβουλίου διορίζονται ἐκ πρώην καὶ νῦν ἐν ἐνεργείᾳ καθηγητῶν, διδασκάντων ἐπὶ πενταετίαν τοῦλάχιστον, καὶ ἐκ τῶν διακεκριμένων συγγραφέων τῆς χώρας.

Οὐδεμίαν ὁ ὑπουργὸς δύναται νὰ λάβῃ ἀπόφασιν πρὶν ἢ προηγουμένως συσκεφθῆ μετὰ τοῦ κεντρικοῦ συμβουλίου.

Τὸ συμβούλιον ἐκτελεῖ καὶ χρέος ἀνωτάτου δικαστηρίου δυνάμενον ν' ἀποφανθῆ ἐπὶ τῶν ἐνστάσεων κατὰ τῶν ὑπὸ τῶν ἀκαδημαϊκῶν συμβουλίων ἐκδοθέντων ἀποφάσεων.

Τὸ γενικὸν συμβούλιον ἀπαρτίζεται ἀπὸ τοὺς ἑξῆς :

1ον) Πρόεδρον, ὅστις εἶναι ὁ ὑπουργός.

2ον) Τρεῖς πληρεξουσίου τῆς στοιχειώδους παιδείας διοριζομένους ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος ἐκ τῶν τῶν δημοτικῶν σχολείων διδασκάλων τῶν πόλεων Βουκουρεστίου Ἰασίου καὶ Κραϊώβης.

3ον) Πέντε μέλη τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως ἐκλεγόμενα ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος ἐκ τῶν καθηγητῶν τῶν Γυμνασίων διαφόρων πόλεων.

4ον) Τρεῖς ἀποστελλομένους τῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως ἐκλεγομένους ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος ἐκ τῶν καθηγητῶν τῶν Πανεπιστημίων Ἰασίου καὶ Βουκουρεστίου.

5ον) Ἐν μέλος τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς διοριζόμενον ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος ἐκ τῶν καθηγητῶν τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς.

6ον) Ἐν μέλος τῆς ἰατρικῆς σχολῆς.

7ον) Τρία μέλη τῆς ἰδιωτικῆς ἐκπαιδεύσεως διοριζόμενα ὑπὸ τοῦ ἡγε-

μόνος ἐκ τῶν καθηγητῶν τῶν ἰδιωτικῶν σχολείων Βουκουρεστίου, Ἰασσίου, καὶ Κραϊώθης.

8ον) Ἐν μέλος τῆς σχολῆς τῶν ἐπιτηδευμάτων.

9ον) Δύο μέλη τοῦ Ἀρείου Πάγου, καὶ

10ον) Δύο κληρικούς διοριζομένους ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος.

Μετὰ τὴν λήξιν ἐκάστης τριετοῦς περιόδου γίνονται νέα ἐκλογαὶ καὶ διορισμοί. Τὰ ἴδια ἄτομα δύνανται καὶ διὰ τὴν νέαν περίοδον νὰ ἐκλεχθῶσι.

Ἐκ τῶν μελῶν τοῦ γενικοῦ συμβουλίου μισθὸν λαμβάνουσι μόνον οἱ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἐκλεχθέντες καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι, λαμβάνουσι δὲ οὗτοι δώδεκα φράγκα τὴν ἡμέραν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν συνεδριάσεων τοῦ συμβουλίου, πρὸς τούτοις δὲ καὶ τὰ ἐξοδα τὰ ὁδοιπορικά.

Τὸ γενικὸν συμβούλιον συνέρχεται ἅπαξ τοῦ ἔτους ἐν Βουκουρεστίῳ ἀπὸ τῆς 1—25 7βρίου.

Εἰς ἐκάστην σύνοδον ὁ ἀρμόδιος ὑπουργὸς ἀντιπροσωπεύεται ὑπὸ τριῶν μελῶν τοῦ κεντρικοῦ συμβουλίου παρευρισκομένων καὶ λαμβανόντων μέρος εἰς τὰς συζητήσεις τοῦ γενικοῦ συμβουλίου ὡσάκις κρίνουσιν εὐλογον, στεροῦνται ὅμως τοῦ δικαιώματος τῆς ψήφου.

Αἱ συνεδριάσεις τοῦ γενικοῦ συμβουλίου δὲν γίνονται δημοσίαι.

Τὸ γενικὸν συμβούλιον συσκέπτεται ἐφ' ὅλων τῶν εἰς τὴν διάδοσιν καὶ βελτίωσιν τῆς ἐκπαιδεύσεως ἀναφερομένων ζητημάτων.

Κατὰ τὴν ἑναρξιν ἐκάστης περιόδου ὁ ἀρμόδιος ὑπουργὸς κοινοποιεῖ τῷ γενικῷ συμβουλίῳ ἅπαντα τὰ ζητήματα τὰ τὴν δημοσίαν ἐκπαίδευσιν ἀφορῶντα, ἅτινα ὅμως προηγουμένως ἐσυζητήθησαν καὶ ἐπροτάθησαν ὑπὸ τοῦ κεντρικοῦ συμβουλίου.

Τὸ γενικὸν συμβούλιον εἰς τὸ τέλος ἐκάστης συνόδου παρουσιάζει τῷ ἀρμοδίῳ ὑπουργῷ ἔκθεσιν τοῦ ἀποτελέσματος τῶν συζητήσεών του.

Ἡ ἔκθεσις αὕτη ὡς καὶ τὰ πρακτικὰ ἐκάστης συνεδριάσεως δημοσιεύονται διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὡς καὶ διὰ τοῦ μνητήριου.

Ἡ στοιχειώδης ἐκπαίδευσις εἶναι δι' ἀμφότερα τὰ γένη ὑποχρεωτικὴ ἀπὸ τοῦ ὀγδάου καὶ μέχρι τοῦ δωδεκάτου ἔτους συμπληρωμένου.

Οἱ γονεῖς καὶ κηδεμόνες οἱ μὴ φροντίζοντες ὥπως οἱ παῖδες φοιτῶσι τακτικῶς εἰς τὴν σχολὴν ὑπόκεινται εἰς πρόστιμον.

Οὐδενὶ ἐμπάρῳ, βιομηχάνῳ, ἢ γεωπόνῳ ἐπιτρέπεται νὰ δεχθῆ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ παῖδα μὴ ἔχοντα συμπληρωμένα τὸ δωδεκάτον ἔτος. Ὁ παραβαίνων τὴν διάταξιν ταύτην τοῦ νόμου τιμωρεῖται, διὰ προστίμου ἑκατὸν

φράγκων ὑποχρεούμενος ταυτόχρονως νὰ στέλλῃ τὸν παῖδα εἰς τὴν σχολὴν μέχρι τοῦ δεκάτου τετάρτου ἔτους.

Τὰ πρόστιμα εἰσπράττονται, ἐν ἀνάγκῃ, διὰ τῶν δικαστικῶν ἀρχῶν.

Τὰ πρόστιμα κατατίθενται εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ δήμου πρὸς ἔφελος τῆς σχολῆς.

Ὁ ἱερεὺς τοῦ χωρίου καὶ ἐν ταῖς πόλεσι ὁ ἀρμόδιος ὑπάλληλος πέμπει τὸν πρῶτον μῆνα ἐκάστου ἔτους τῶν δημοδιδασκάλων κατάλογον ὄλων τῶν παίδων τῆς περιφερείας του, τῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὸ ἔγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας συμπληρωσάντων. Ἐν τῷ καταλόγῳ τούτῳ σημειοῦται τὸ ὄνομα, τὸ χωρίον ἢ ἡ πόλις, ἡ ἐνωρία, τὸ ὄνομα τῆς οἰκογενείας, τὸ ἔτος καὶ ἡ ἡμέρα τῆς γεινήσεώς του.

Τὸ δημοτικὸν σχολεῖον τῶν πόλεων διαιρεῖται εἰς τέσσαρας τάξεις. Δι' ἐκάστην τάξιν ὑπάρχει ἰδιαιτέρος διδάσκαλος, ἐν περιπτώσει δὲ ἐν ἢ ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν τάξεώς τινος ὑπερβῆ τοὺς πενήκοντα σχηματίζεται καὶ ἕτερον τμημᾶ μὲ ἰδιαιτέρον διδάσκαλον.

Δὲν γίνονται δεκτοὶ ἐν τῇ σχολῇ μαθηταὶ μὴ ἐμβολιασμένοι καὶ μικρότεροι τῶν ἑπτὰ ἐτῶν.

Ἐκάστη σχολὴ θηλέων ἔχει δύο διδασκαλίσσας, ὧν ἡ μία εἶναι διευθύντρια, ἥτις κατοικεῖ ἐν τῇ σχολῇ, ὑπάρχοντος δὲ καταλλήλου μέρους συγκατοικεῖ καὶ ἡ ἑτέρα.

Αἱ ἀνωτέρω διατάξεις ἔχουσιν ἰσχὺν μόνον διὰ τὰς ἐν ταῖς πόλεσι δημοτικὰς σχολὰς, καθότι εἰς τὰς κώμεις καὶ χωρία αὐταὶ εἶναι σπάνιαι, οὐ ἔνεκεν καὶ ἡ ἀγροτικὴ τάξις σχεδὸν ἅπασα δὲν γνωρίζει νὰ ἀναγινώσκη καὶ γράφῃ.

Δι' ἕκαστον νομὸν διορίζεται εἰς ἐπιθεωρητῆς καθήκον ἔχων νὰ ἐπιθεωρῇ ἅπαντὰ τὰ σχολεῖα τῆς περιφερείας του.

Ἐκάστη σχολὴ ἰδιωτικὴ τε καὶ δημοσία ὀφείλει νὰ τηρῇ ἰδιαιτέρον βιβλίον, ἐν ᾧ ὁ ἐπιθεωρητῆς σημειοῖ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιθεωρήσεώς του.

η'.) Διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ γυναικείου φύλλου ὑπάρχουσιν εἰς ἅπασα τὰς πόλεις τῆς Ῥωμανίας δημοτικαὶ σχολαί. Πρὸς μόρφωσιν δὲ διδασκαλισσῶν ὑπάρχει ἐν Βουκουροστίῳ μία κεντρικὴ ὀνομαζομένη σχολὴ μετὰ τεσσάρων τάξεων τοῦ σχολαρχείου καὶ μιᾶς τοῦ γυμνασίου. Αἱ κόραι τῶν καλητέρων οἰκογενειῶν φοιτῶσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν ἰδιωτικαῖς σχολαῖς ἐν Βουκουρεστίῳ, ὧν ἡ καλητέρα εἶναι ἡ τῶν καθολικῶν καλογραϊῶν καὶ ἡ τῆς δαισποινίδος Βλαρεμβέργ.

θ'.) Ἐκπαιδευτήρια μέσης ἐκπαιδεύσεως ἡ Ῥωμανία ἔχει δύο Λύκεια ἐν Βουκουρεστίῳ ἐν ἐν Κραϊώβη, ἐν ἐν Ἰασσίῳ καὶ ἕτερα τρία εἰς τρεῖς

ἄλλας πόλεις. Πρὸς τούτοις καὶ δύο ἱερατικὰς σχολὰς ἐν Βουκουρεστίῳ, σχολὴν ὁδοποιίας καὶ γεφυροποιίας, σχολὴν γεωργικὴν, ἐν ἣ ὑπάρχει καὶ τμήμα σιδηρουργίας, σχολὴν κτηνιατρῶν, δύο ἐμπορικὰς σχολὰς μίαν ἐν Γαλαζίῳ καὶ ἑτέραν ἐν Βουκουρεστίῳ.

ι') Ἡ σπουδὴ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἀρχεται ἀπὸ τῆς τετάρτης τάξεως τοῦ Σχολαρχείου καὶ ἐξακολουθεῖ μέχρι τῆς τελευταίας τάξεως τοῦ Γυμνασίου· δυστυχῶς ὁμῶς ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως καλῶν καθηγητῶν οἱ μαθηταὶ ἀποφοιτῶσι τὰ γυμνάσια τῆς χώρας μὲ ὀλιγίστας γνώσεις τῆς ἀναγκαιοτάτης ταύτης γλώσσης. Διδάσκονται ἐν τοῖς γυμνασίοις ἐκτὸς τῆς ῥωμουνικῆς τὴν γαλλικὴν, λατινικὴν, ἰταλικὴν, ἑλληνικὴν, γερμανικὴν, γεωγραφίαν, γενικὴν ἱστορίαν, φιλοσοφίαν, πολιτικὴν οἰκονομίαν, μαθηματικοφυσικὰς ἐπιστήμας, ὑγιεινὴν, ἰχνογραφίαν, φωνητικὴν μουσικὴν, γυμναστικὴν.

ια') Πανεπιστήμια ὑπάρχουσιν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ δύο, ἓν ἐν Βουκουρεστίῳ καὶ ἕτερον ἐν Ἰασίῳ μετὰ τεσσάρων σχολῶν ἕκαστον ἥτοι σχολὴν φιλολογικὴν, ἰατρικὴν, νομικὴν καὶ τῶν ἐπιστημῶν. Πτυχία διδακτορικὰ μόνη ἡ ἰατρικὴ σχολὴ κέκτηται τὸ δικαίωμα νὰ δίδῃ. Ἡ μόνη ἀξία λόγου σχολὴ τῶν Πανεπιστημίων εἶναι ἡ ἰατρικὴ.

ιβ') Ἐν Ῥωμανίᾳ, καθόσον γνωρίζομεν, ἑλληνικαὶ σχολαὶ ὑπάρχουσιν ἐν Γαλαζίῳ τοῦ κ. Ἀναστ. Βενιέρη. Ἐν Βουκουρεστίῳ δύο, οὐδενὸς λόγου ὁμῶς ἀξίαι.

Ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει μέχρι τοῦ 1876 εἶχομεν ἀρκούντως καλὸν Σχολαρχεῖον διευθυνόμενον παρὰ τοῦ δραστηριωτάτου κ. Στεφάνου Σολομωνίδου. Ἐνεκα ὁμῶς τοῦ τελευταίου ῥωσσοτουρκικοῦ πολέμου, καὶ τῆς ἐπελθούσης καχεξίας τοῦ ἐμπορίου, διελύθη, διορισθέντος τοῦ κ. Σολομωνίδου καθηγητοῦ τῆς ἑλληνικῆς εἰς ἓν τῶν ἐν Βουκουρεστίῳ γυμνασίων. Ἐκ νέου πρὸ ἐνὸς σχεδὸν ἔτους συνεστάθη ἑτέρα ἰδιωτικὴ σχολὴ, δι' ἐπιχορηγήσεως ἐκ μέρους τῆς κοινότητος πρὸς τὸν συστήσαντα ταύτην διδάσκαλον 1400 φράγκων ἑτησίως. Ἡ τελευταίως ἐκλεχθεῖσα ἐφορία πολλὰς καταβάλλει προσπάθειας πρὸς ἀναδιοργάνωσιν τῆς σχολῆς. Τὸ πρόγραμμα τῆς σχολῆς τοῦ κ. Βενιέρη ὀλίγον διαφέρει τοῦ τῶν ἑλληνικῶν γυμνασίων μὲ μόνην τὴν διαφορὰν, ὅτι δὲν κέκτηται πολλοὺς ἐκλεκτοὺς καθηγητάς, Αἱ ξέναὶ γλώσσαι σπουδάζονται καλῆτερον ἐνταῦθα ἢ ἐν Ἑλλάδι. Ὅπου ὑπάρχουσι καλαὶ ἑλληνικαὶ σχολαὶ οἱ Ἕλληνες μαθηταὶ προτιμῶσι τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα.

Ἐν Γιουργέβῳ τὴν 14 Ἀπριλίου 1880.

Ὁ διευθύνων τὸ Προξενεῖον
Π. ΣΑΒΑΣ.